

Odluka visokog predstavnika o Zakonu o sudovima Hercegovačko-neretvanske županije

Sukladno svojim ovlastima prema Aneksu 10. Općeg okvirnog mirovnog sporazuma za Bosnu i Hercegovinu i članku XI Zaključaka sa Konferencije za sprovedbu mirovnog sporazuma održane u Bonu, 10. prosinca 1997. g., ovim

ODLUČUJEM

da Zakon o sudovima Hercegovačko-neretvanske županije i Zakon o sudu za Središnju zonu Grada Mostara, date u privitku ove Odluke kao njen sastavni dio, stupe na snagu 3. kolovoza 1998.g. na privremenim osnovama. Ovi zakoni ostaju na snazi dok ih nadležni organi Hercegovačko-neretvanske županije ne usvoje u odgovarajućoj formi, bez amandmana i dodatnih uvjeta.

Sarajevo, 31. srpnja 1998. g.

Carlos Westendorp

Visoki predstavnik

ZAKON O SUDOVIMA

HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

I – OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Sudovi Hercegovačko-neretvanske županije (u daljem tekstu: sudovi) su organi državne vlasti koji se osnivaju zakonom, a vrše sudbenu funkciju u granicama svoje nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavom Županije i

federalnim i županijskim zakonima.

Članak 2.

Sudovi se osnivaju i ukidaju zakonom Županije.

Članak 3.

Sudovi su u vršenju sudbene funkcije neovisni i sude na temelju ustava i zakona.

Članak 4.

Sudovi odlučuju u sporovima o temeljnim osobnim odnosima, pravima i obvezama građana i pravima i obvezama općina, županija i Federacije Bosne i Hercegovine. Sudovi izriču kazne i druge mjere prema počiniteljima kaznenih djela i drugih kažnjivih djela određenih zakonom, u upravnom sporu za koji nije određena nadležnost drugog suda, rješavaju sporove rješavanje kojih nije povjereno drugom državnom tijelu, u statusno-gospodarskim sporovima i rješavaju o drugim stvarima kad je to zakonom predviđeno.

Članak 5.

Sudovi prate i proučavaju društvene odnose i pojave od interesa za ostvarivanje svojih funkcija i daju nadležnim državnim organima prijedloge za sprečavanje društveno opasnih i štetnih pojava u cilju jačanja zakonitosti.

Sudovi prate i proučavaju probleme sudbene prakse koji su od interesa za pravilnu i jedinstvenu primjenu zakona.

Radi ostvarivanja funkcije iz prethodnih stavaka, Županijski sud može tražiti od općinskih sudova potrebna obavještenja.

Članak 6.

Sudovi imaju pravo i dužnost da u okviru ostvarivanja svojih funkcija putem nadležnog županijskog ministarstva izvještavati tijela zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti na njihov zahtjev

ili po svojoj inicijativi o primjenjivanju zakona, potrebi donošenja, izmjene i dopune zakona.

Članak 7.

Kad sud Županije, tijekom postupka koji se vodi pred sudom, smatra da odgovarajući zakon nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine obustavit će postupak i predložiti Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti tog zakona.

Članak 8.

Sudovi pod uvjetima predviđenim u zakonu pružaju pravnu pomoć građanima u ostvarivanju i zaštiti njihovih prava u stvarima iz sudbene nadležnosti.

Članak 9.

Rad sudova je javan.

Javnost rada osigurava se javnim raspravljanjem pred sudovima, objavljivanjem sastava sudbenih vijeća, davanjem obavještenja tijekom sudbenog postupka zainteresiranim osobama pod uvjetima predviđenim zakonom, javnim objavljivanjem sudbenih odluka i omogućavanjem javnosti da se putem sredstava javnog informiranja upozna sa radom sudova i objavljivanjem važnijih sudbenih odluka u sredstvima informiranja.

Sudovi mogu, suglasno federalnom i županijskom zakonu, isključiti javnost i medije u raspravljanju pred sudom radi čuvanja tajne koja se tiče državne sigurnosti, zaštite morala, interesa malodobnika ili radi zaštite drugih posebnih državnih interesa.

Članak 10.

Sudovi sude u vijećima.

Sastav vijeća određuje se zakonom.

Zakonom se može odrediti da u određenim stvarima sudi sudac pojedinac.

Članak 11.

Sudbena vijeća sastavljena su od sudaca i građana kao sudaca porotnika.

Zakonom se može propisati da u određenim sudovima i određenim stvarima u suđenju sudjeluju samo suci.

Članak 12.

Sudbena funkcija je javna funkcija i suci kao njeni nositelji podliježu svim oblicima imuniteta odgovornosti nositelja javnih funkcija predviđenih ustavima i zakonima.

Članak 13.

Sudovi osiguravaju jednak položaj svim stranama u sudbenim postupcima.

Članak 14.

Predsjednik suda i drugi suci imenuju se i razrješavaju uz uvjete i po postupku kojim se osigurava stručnost, neovisnost i dostojnost za obavljanje sudačke dužnosti.

Sudac ne može vršiti dužnost ili posao koji su nespojivi sa sudačkom funkcijom, osim ako ovaj zakon ne predviđa drugačije.

Članak 15.

Sudac ili sudac porotnik ne može biti pozvan na odgovornost za mišljenje dato prilikom donošenja sudbene odluke.

Sudac i sudac porotnik Županijskog suda ne može bez odobrenja Skupštine Županije koja ga je izabrala biti pritvoren u postupku zbog kaznenog djela učinjenog u vršenju sudačke funkcije.

Sudac i sudac porotnik općinskog suda ne može bez odobrenja predsjednika Županijskog suda koji ga je imenovao biti pritvoren u postupku zbog kaznenog djela učinjenog u vršenju sudačke funkcije.

Članak 16.

Vijeće Županijskog suda može ukazati općinskom sudu na nedostatke u suđenju općinskog suda zapažene prilikom rješavanja žalbe sa općinskog suda.

Ako se ovi nedostaci često pojavljuju kod odluka određenog općinskog suda ili ako su od većeg značaja, Županijski sud će tom općinskom sudu ukazati gdje su nedostaci i pokrenuti inicijativu iz članka 5. i 6. ovog zakona.

Pravna shvatanja izražena u primjedbi Županijskog suda nisu obvezna za općinske sudove.

Članak 17.

Županijski sud može tražiti od općinskih sudova na svom području podatke koji su mu potrebni radi praćenja i proučavanja pojedinih pitanja koja se pojavljuju u ostvarivanju sudbene funkcije.

Radi ostvarivanja funkcije iz prethodnog stavka suci Županijskog suda mogu pratiti i vršiti neposredan uvid u rad općinskih sudova na svom području.

Članak 18.

Sudovi su dužni jedni drugim pružati pravnu pomoć.

Državni organi, organizacije, poduzeća i druge organizacije i zajednice dužni su pružati pomoć sudovima u vršenju službenih poslova.

Članak 19.

O žalbi ili drugom pravnom sredstvu protiv sudbene odluke može

odlučiti samo nadležni sud.

Članak 20.

Odluke sudova donesene u drugim županijama Federacije Bosne i Hercegovine imaju važnost i izvršive su na teritoriju svih drugih županija.

Članak 21.

Odluke isprave i drugi pojedinačni akti izdati od državnih organa i ovlaštenih organizacija u svim županijama Federacije Bosne i Hercegovine imaju pred sudovima svih županija istu važnost.

Članak 22.

U sudovima se službeno rabe bosanski i hrvatski jezik i latinično pismo.

Sudovi u vršenju sudbene funkcije osiguravaju ravnopravnu uporabu službenih jezika Federacije Bosne i Hercegovine, a kao sredstvo komunikacije mogu rabiti i ostale jezike.

Kad sud odlučuje u prvom stupnju, ovjeren prijepis odluke dostavlja se ovlaštenom tijelu ili stranci na službenom jeziku na kome je odluka donesena, s tim da se stranci odluka može dostaviti i na drugom jeziku na kome je svojim podneskom stranka pokrenula postupak, odnosno dala odgovor u vezi sa pokretanjem postupka ili se je tijekom postupka služila drugim jezikom.

Ovjeren prijepis odluke koju je sud donio u postupku po redovnom ili izvanrednom pravnom lijeku dostavlja se sudu, odnosno drugom tijelu odluka kojeg je razmatrana na službenom jeziku na kome je odluka, koja je razmatrana, donesena, a prijepis odluke namijenjen stranci, odnosno drugom sudioniku u postupku – na tom službenom jeziku, a može se dostaviti i na drugom jeziku kojim se u postupku služilo.

Tužbe žalbe i drugi podnesci mogu se sudovima upućivati i na jeziku koji nije u službenoj uporabi u sudu.

Odredbe stavka 3. i 4. ovog članka shodno se primjenjuju i prilikom dostavljanja poziva i drugih sudbenih pismena strankama i drugim sudionicima u postupku.

Članak 23.

Unutarnja organizacija u Županijskom i općinskom sudu utvrđuje se pravilnikom o unutarnjoj organizaciji narečenog suda.

Pravilnik iz stavka 1. ovog članka donosi predsjednik Županijskog odnosno općinskog suda, po prethodno pribavljenoj suglasnosti Ministarstva pravosuđa i uprave Županije.

Članak 24.

Propisi o djelatnim odnosima djelatnika u organima uprave pravično i jednako se primjenjuju i na djelatnike Županijskog i općinskih sudova, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Odredbe o odgovornosti zbog povrede radne dužnosti, utvrđene pravilnikom o unutarnjoj organizaciji suda, ne primjenjuju se na suce.

Članak 25.

Tijekom vršenja službe sudac nosi posebnu odoru.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije propisat će pravilnikom izgled i uvjete pod kojima se nosi odora.

Članak 26.

Sucima u općinskom i Županijskom sudu izdaje se službena iskaznica.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije posebnim pravilnikom propisuje obrasce način izdavanja službene iskaznice.

Odredbe ovog zakona o sucima odnose se i na predsjednika suda ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

II – ORGANIZACIJA SUDOVA

Članak 27.

Sudovi Županije obuhvataju općinske sudove i Županijski sud.

Imajući u vidu specifičnosti Grada Mostara, posebnim zakonom će se osnovati Sud za Centralnu zonu Grada Mostara.

Organizacija i postupak pred sudovima za prekršaje propisat će se posebnim zakonom.

Članak 28.

Općinski sud se osniva za područje jedne općine.

Za dvije ili više općina može se osnovati jedan općinski sud.

Članak 29.

Županijski sud se osniva za područje Županije i nadležan je za cijeli teritorij Županije.

Članak 30.

Sudovi imaju pečat sukladno Zakonu o pečatu Hercegovačko-neretvanske županije.

Na zgradi u kojoj je smješten sud, mora biti istaknut naziv suda i grb Hercegovačko-neretvanske županije.

Članak 31.

Općinski sudovi mogu izuzetno, u okviru teritorija za koji su mjesno nadležni, obavljati sudbenu vlast izvan sjedišta suda.

Općinski sudovi mogu pružati pravnu pomoć građanima, vršiti poslove ovjere potpisa, održavati glavne pretrese i rasprave, kao i ročišta u vanparničnim stvarima i na sudbenim danima van

sjedišta suda.

Odluka o održavanju sudbenih dana sadrži podatke o mjestu, području i vremenu održavanja sudbenih dana, a objavljuje se u službenom glasilu županije i na drugi pogodan način.

III – NADLEŽNOST SUDOVA

Članak 32.

Općinski sudovi su nadležni u kaznenim predmetima:

- a) suditi u prvom stupnju za kaznena djela za koja je zakonom predviđena kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do petnaest godina,
- b) suditi u prvom stupnju u kaznenim postupcima protiv madobnika,
- c) sprovoditi istragu i druge radnje za kaznena djela iz svoje nadležnosti, rješavati po žalbama protiv rješenja istražnog suca i njegovim prijedlozima,
- d) za izvršenje kaznenih sankcija i mjera sigurnosti,
- e) odlučivati o molbama osuđenih osoba za brisanje osude na temelju sudbene odluke i o molbama osuđenih osoba za prestanak mjera sigurnosti, odnosno za prestanak pravnih posljedica presude, a u vezi sa sudbenim odlukama koje je donio općinski sud u prvom stupnju,
- f) obavljati i druge poslove određene zakonom.

Odluku iz točke d) prethodnog stavka donosi općinski sud na čijem području okrivljeni ima prebivalište.

Općinski sudovi su nadležni u građanskim predmetima:

suditi u građansko-pravnim sporovima, ako za pojedine vrste sporova nije zakonom propisana nadležnost drugog suda, kao i u obiteljsko-pravnim i djelatnim sporovima.

U ostalim predmetima općinski sudovi:

- a) sude u gospodarskim sporovima;
- b) sude u sporovima koji se odnose na brodove i na plovidbu na moru i unutarnjim vodama, kao i u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo;
- c) sude za gospodarske prijestupe;
- d) rješavaju vanparnične predmete i određuju i sprovode izvršenje i sigurnost ako rješavanje tih predmeta nije povjereno drugom sudu;
- e) rješavanju ostavinske predmete;
- f) rješavaju zemljišno-knjižne predmete i vode zemljišne knjige;
- g) obavljaju poslove pravne pomoći;
- h) vrše poslove međunarodne pravne pomoći ako zakonom nije određeno da neke od tih poslova vrši Županijski sud;
- i) pružaju pravnu pomoć sudovima Federacije i Županije;
- j) obavljaju i druge poslove određene zakonom.

Članak 33.

Općinski sud u vijeću od jednog suca i dvojice sudaca porotnika rješava o sporovima o postojanju, nepostojanju, poništenju i razvodu braka, o zakonskom i doživotnom izdržavanju, o povjerenju djece na zaštitu i odgoj i o otkazu o korištenju stana i poslovnih prostorija.

U posebnim sudbenim postupcima iz oblasti u kojima društvene odnose uređuje Federacija Bosne i Hercegovine, postupak sprovodi i odluke donosi sudac pojedinac, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 34.

Molba za brisanje osude na temelju sudbene odluke i molba za prestanak mjere sigurnosti odnosno pravne posljedice osude, podnose se općinskom sudu koji je sudio u prvom stupnju.

Članak 35.

Županijski sud je nadležan:

1. odlučivati o žalbama protiv odluka općinskih sudova donesenih u prvom stupnju;
2. rješavati o sukobu nadležnosti između općinskih sudova Županije;
3. odlučivati o prijenosu mjesne nadležnosti s jednog općinskog suda na drugi općinski sud;
4. odlučivati da u slučajevima određenim zakonom, a koji su iz nadležnosti dva ili više sudova, postupak vodi jedan od tih sudova;
5. suditi za kaznena djela za koja je zakonom predviđena kazna zatvora preko petnaest godina ili teža kazna;
6. sprovoditi istragu i druge radnje za kaznena djela iz svoje nadležnosti, rješavati po žalbama protiv rješenja istražnog suca i njegovim prijedlozima;
7. odlučivati o tužbama protiv konačnih upravnih akata;
8. odlučivati o drugim redovnim i izvanrednim pravnim lijekovima u skladu sa zakonom;
9. suditi u sporovima iz autorskog prava, kao i sporovima koji se odnose na zaštitu ili upotrebu i zaštitu pronalazaka, uzoraka, modela ili pečata, o pravu na upotrebu i zaštitu firme, kao i sporove iz nelojalne utakmice i monopolističkih sporazuma;
10. rješavati sporove koji nastanu tijekom ili slijedom izvršenja odluka koje je donio Županijski sud;
11. suditi u sporovima koji nastanu tijekom i slijedom sprovedbe postupka prinudnog poravnjanja, stečaja i redovne likvidacije poduzeća;
12. sprovoditi postupak prinudnog poravnjanja, stečaja i

- redovne likvidacije;
13. voditi registre u skladu sa posebnim propisima;
 14. sprovoditi postupak u vezi sa molbama za pružanje međunarodne kazneno-pravne pomoći za izručivanje okrivljenih ili osuđenih stranaca;
 15. rješavati o priznavanju i izvršenju odluka stranih sudova;
 16. odlučivati o molbama osuđenih osoba za brisanje osude na temelju sudbene odluke i o molbama osuđenih osoba za prestanak pravnih posljedica presude, a u vezi sa sudbenim odlukama koje je donio Županijski sud u prvom stupnju;
 17. obavljati i druge poslove određene zakonom.

Članak 36.

Svaka strana u žalbenom postupku, u kome je Županijski sud izrekao presudu bez prava na žalbu, može iz bilo kojeg razloga, osim zbog isteka roka za koji je odgovorna strana koja je pokrenula postupak, podnijeti žalbu na presudu Sudu za ljudska prava na temelju bilo kojeg pitanja iz okvira njegove nadležnosti.

Županijski sud, na zahtjev bilo koje od strana u žalbenom postupku pred njim, ili na vlastitu inicijativu u odnosu na takvu žalbu, može se obratiti Sudu za ljudska prava s pitanjem koje je proizišlo iz žalbe, ako je to pitanje u vezi sa bilo čime iz nadležnosti tog suda.

Članak 37.

Županijski sud će po hitnom postupku odlučiti da li je poštovan postupak za određivanje nekog pitanja kao vitalnog interesa i da li se radi o pitanju koje je od vitalnog interesa za neki od naroda.

Navedenu odluku Županijski sud je dužan donijeti u roku od 7 (sedam) dana.

Slijedom odluke Županijskog suda, župan, dožupan, predsjednik Vlade, dopredsjednik Vlade ili jedna trećina zastupnika u Skupštini, može pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom Federacije.

IV – SJEDIŠTE I PODRUČJE SUDOVA

Članak 38.

Općinski sudovi su:

- Općinski sud Mostar – Stari Grad, za područje Općine Stari Grad
- Općinski sud Mostar – Sjever, za područje Općine Sjever
- Općinski sud Mostar – Jugoistok, za područje Općine Jugoistok
- Općinski sud Mostar – Zapad, za područje Općine Zapad
- Općinski sud Mostar – Jugozapad, za područje Općine Jugozapad
- Općinski sud Mostar – Jug, za područje Općine Jug
- Općinski sud Konjic, za područje Općine Konjic
- Općinski sud Jablanica, za područje Općine Jablanica
- Općinski sud Prozor-Rama, za područje Općine Prozor-Rama
- Općinski sud Čitluk, za područje Općine Čitluk
- Općinski sud Čapljina, za područje Općine Čapljina
- Općinski sud Stolac, za područje Općine Stolac
- Općinski sud Neum, za područje Općine Neum i Ravno.

Članak 39.

Sjedište Županijskog suda je u Mostaru.

Županijski sud obuhvaća područja općinskih sudova koji djeluju na području Županije, a osnovani su ovim zakonom.

V – UNUTARNJA ORGANIZACIJA

Članak 40.

Unutarnju organizaciju u sudovima, osim broja sudaca, utvrđuje

predsjednik suda.

Na akta sudova iz prethodnog stavka suglasnost daje Ministarstvo pravosuđa Županije.

Članak 41.

Poslovi kojima se osiguravaju uvjeti za pravilan rad i poslovanje suda obavljaju se u okviru sudbene uprave.

Poslove sudbene uprave u okviru ovlasti datih propisima vrši predsjednik suda.

Članak 42.

Poslovi sudbene uprave obuhvaćaju osiguravanje uvjeta za pravilan rad i poslovanje suda, a posebice:

- organizovanje unutarnjeg poslovanja u sudu,
- staranje da se poslovi u sudu vrše uredno i blagovremeno,
- stručne poslove u vezi sa ostvarivanjem prava i dužnosti djelatnika iz djelatnog odnosa,
- organiziranje stručnog obrazovanja sudaca, stručnih savjetnika, pripravnika i ostalih djelatnika suda,
- vođenje statistike i izvještajnog odjela suda,
- poslove pozivanja i raspoređivanja sudaca porotnika,
- poslove u vezi sa stalnim sudbenim tumačima i vještacima,
- poslove izvršenja kaznenih sankcija,
- materijalno-financijsko poslovanje suda,
- postupanje nad pritvoreniciima,
- poslove ovjera isprava namjenjenih za upotrebu u inostranstvu,
- poslove u vezi sa pritužbama stranaka na rad suda,
- druge poslove propisane zakonom i pravilnikom o unutarnjem poslovanju.

Općinski sudovi i Županijski sud su dužni polugodišnja i

godišnja izvješća o svom radu dostavljati Ministarstvu pravosuđa i uprave Županije, a općinski sudovi su ih dužni dostaviti i Županijskom sudu.

Izvješće o radu sudova Ministarstvo pravosuđa i uprave podnosi Županijskoj skupštini najmanje jedanput godišnje.

Članak 43.

Predsjednik suda predstavlja sud prema drugim organima i organizacijama.

Članak 44.

Predsjednik suda je naredbodavac za izvršenje financijskog plana i proračuna suda.

Članak 45.

Predsjednik suda utvrđuje raspored poslova i osigurava njegovo izvršenje.

Rasporedom poslova obvezno se određuju suci za malodobnike, a u Županijskim sudovima drugostepeno vijeće za malodobnike.

Članak 46.

Predsjednik suda ima zamjenika koji ga zamjenjuje u njegovoj odsutnosti ili spriječenosti i koji mu prema potrebi pomaže u vršenju pojedinih poslova sudbene uprave.

Članak 47.

U sudovima u kojima ima dva ili više vijeća odnosno sudaca pojedinaca, koji odlučuju u stvarima iz iste pravne oblasti, obrazuju se sudbena odjeljenja u čiji sastav ulaze suci koji odlučuju u stvarima iz iste pravne oblasti.

Članak 48.

U sjednicama sudbenih odjeljenja razmatraju se pitanja od

interesa za rad odjeljenja, a posebice: organiziranje unutarnjeg poslovanja odjeljenja; i druga pitanja odjeljenja; promicanje metoda rada odjeljenja i stručno uzdizanje sudaca, stručnih savjetnika i pripravnika diplomiranih pravnika.

Članak 49.

Sjednicu sudbenog odjeljenja se saziva i kad se utvrdi da o pitanjima primjene zakona postoji nesuglasnost u shvatanjima između pojedinih vijeća ili pojedinih sudaca ili kad jedno vijeće odstupi od pravnog shvatanja usvojenog u svojoj praksi ili od pravnog shvatanja koje su usvojila sva vijeća.

Sjednica sudbenog odjeljenja utvrđuje pravna shvatanja odjeljenja većinom glasova svih sudaca odjeljenja.

Pravno shvatanje usvojeno na sjednici sudbenog odjeljenja obvezno je za sva vijeća koja su u sklopu odjeljenja.

Ako je u konkretnom slučaju vijeće drugostupanjskog suda već donijelo odluku koja nije u suglasnosti sa pravnim shvatanjima nekog drugog vijeća, predsjednik odjeljenja ili predsjednik suda može odrediti da se zastane sa slanjem prijepisa odluke i da se pitanje nesuglasnosti raspravi na sjednici sudbenog odjeljenja.

Ako u takvom slučaju sjednica sudbenog odjeljenja zauzme stav protivan donesenoj odluci, vijeće koje je donijelo odluku dužno je da o predmetu ponovo rješava.

Članak 50.

Sudbenim odjeljenjem ravna predsjednik odjeljenja, koji se određuje rasporedom poslova.

Sjednicu sudbenog odjeljenja saziva i njenim radom ravna predsjednik odjeljenja.

Kad učestvuje u radu sjednice, predsjednik suda joj predsjedava i ima pravo glasa.

Članak 51.

U sudovima se održavaju sjednice svih sudaca na kojima se razmatraju pitanja od interesa za rad suda, kao i pitanja koja su značajna za društvene odnose i pojave koje je sud pratio i proučavao i na probleme sudbene prakse, pripremaju izvješća i obavijesti za nadležne organe i daje mišljenje predsjedniku suda za raspored sudbenih poslova.

Predsjednik suda može na sjednici svih sudaca pozivati i suce porotnike kada se razmatraju pitanja koja se odnose na društvene odnose i pojave, izvješća i obavijesti za nadležne skupštine i druge organe i organizacije, kao i druga slična pitanja.

Članak 52.

Sjednica svih sudaca razmatra pitanja iz čl. 50. i 51. ovog zakona u sudovima, koji nemaju uvjete obrazovati sudbena odjeljenja.

Članak 53.

Sjednicu svih sudaca saziva i njenim radom ravna predsjednik suda.

VI – PRAVOSUDNA UPRAVA

Članak 54.

Ovlasti glede organiziranja rada u sudovima i nadzor nad vršenjem sudbene uprave vrši Ministarstvo pravosuđa Županije, osim ako zakonom nije drugačije uređeno.

Nadzor nad poslovima sudova obuhvaća naročito pitanja:

- da li se poslovi vrše uredno i blagovremeno;
- da li se poslovi sudbene uprave obavljaju u suglasnosti sa zakonom i drugim propisima;
- ispitivanje pritužbi građana, državnih organa, preduzeća

i drugih organizacija i zajednica.

Članak 55.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije:

- osigurava sprovedbu zakona i drugih propisa i mjera koje se odnose na organizaciju i rad sudova,
- prati, analizira organizaciju, metode rada i funkcioniranje sudova i poduzima mjere za promicanje njihove organizacije i poslovanja,
- prati, analizira i vodi evidenciju kadrova u sudovima i stara se o njihovom stručnom usavršavanju,
- stara se za osiguranje materijalnih i drugih uvjeta za rad sudova,
- daje sudovima naloge i upute za pravilno obavljanje poslova sudbene uprave,
- poduzima mjere za uredno i pravovremeno obavljanje poslova sudova u skladu sa zakonom i drugim propisima,
- ispituje izravno ili preko predsjednika Županijskih sudova pritužbe na rad sudova zbog nepostupanja, odugovlačenja sudbenog postupanja ili drugih razloga,
- daje upute za prikupljanje statističkih i drugih podataka o radu sudova,
- organizira informacionu mrežu za potrebe sudova,
- vrši i druge poslove predviđene zakonom.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije može tražiti od sudova podatke i izvješća koji su mu potrebni radi vršenja poslova iz svog djelokruga, te obavljati i izravan uvid u rad sudova.

Članak 56.

Ministar pravosuđa i uprave u suglasnosti sa zamjenikom:

- propisuje organizaciju i način unutarnjeg poslovanja u sudovima;
- utvrđuje broj sudaca i sudaca porotnika u pojedinim

- sudovima;
- utvrđuje orijentaciona mjerila o potrebnom broju ostalih djelatnika;
- vrši druge poslove predviđene zakonom.

Propisi iz alineje 1. i 3. prethodnog stavka donose se po prethodno pribavljenom mišljenju sudova.

Članak 57.

Kad se ustanovi da se poslovi sudbene uprave u sudu ne vrše sukladno propisima ili da se ne vrše blagovremeno, usljed čega je otežano izvršavanje funkcija suda, Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije upozorit će predsjednika suda i dati upute za izvršenje odgovarajućih poslova i otklanjanje propusta.

Ako se i pored toga upozorenja propusti ne otklone, Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije će o tome obavijestiti nadležnu skupštinu i predložiti poduzimanje određenih mjera.

Članak 58.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije sprovodi postupak i odlučuje povodom izvansudbenog zahtjeva oštećenog za naknadu štete, rehabilitaciju i ostvarivanje drugih prava osoba neopravdano osuđenih i neutemeljeno lišenih slobode.

Na odluku Ministarstva u vezi zahtjeva iz st. 1 ovog članka, Vlada Županije daje suglasnost u roku od 30 dana.

Članak 59.

Propisom donesenim na temelju ovlaštenja iz članka 57. stavak 1. ovog zakona (pravosudna uprava) uređuje se posebice:

- rad sudbene uprave,
- način vođenja evidencije i sudbene statistike,
- rad stalnih sudbenih vještaka,
- pružanje pravne pomoći građanima i održavanje sudbenih

dana,

- informiranje javnosti o radu sudova,
- evidencija, pozivanje i raspoređivanje sudaca porotnika,
- evidencija vršenja pripravnicičke prakse u sudovima,
- načela unuataarnje organizacije poslovanja suda,
- način organiziranja i poslovanja sudbenih odjeljenja,
- vrsta, sadržaj i način voženja upisnika i pomoćnih knjiga,
- obrasci za rad sudova,
- postupanje sa sudbenim spisima,
- rad u vijećima,
- poslovanje na sjednicama sudbenih odjeljenja,
- rad na sjednicama svih sudaca,
- materijalno i financijsko poslovanje (poslovi pologa),
- način vršenja poslova međunarodne pravne pomoći.

VII – SUCI I SUCI POROTNICI

Članak 60.

Suce Županijskog suda predlaže župan uz suglasnost dožupana, a bira ih većinom glasova Skupština Županije.

Nacionalni sastav sudaca u cjelini mora odražavati nacionalnu strukturu pučanstva Županije prema popisu pučanstva iz 1991. godine.

Članak 61.

Za suca Županijskog suda može biti izabran državljanin Bosne i Hercegovine koji ima završen pravni fakultet i položen pravosudni ispit i koji je radio najmanje 5 (pet) godina kao sudac, tužitelj ili njegov zamjenik, pravobranitelj ili njegov zamjenik ili odvjetnik i koji je radeći u narečenim pravosudnim organima ili odvjetničkoj kancelariji stekao ugled pravnog stručnjaka i koji posjeduje najviše moralne osobine za obavljanje dužnosti suca Županijskog suda.

Članak 62.

Županijski sud iz reda sudaca Županijskog suda bira i opoziva predsjednika Županijskog suda dvotrećinskom većinom glasova svih sudaca.

Predsjednik Županijskog suda bira se na 4 (četiri) godine, time da nakon isteka četiri godine za predsjednika Županijskog suda se bira sudac koji pripada drugom narodu.

Predsjednik Županijskog suda i županijski tužitelj ne mogu istovremeno biti iz istog naroda.

Članak 63.

Inicijativu za izbor suca Županijskog suda može podnijeti Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije, predsjednik Županijskog suda ili 10 (deset) poslanika Skupštine Županije.

Članak 64.

Prije stupanja na dužnost predsjednik i suci Županijskog suda svečano prisežu.

Svečana prisega glasi:

“Svečano prisežem da ću se u vršenju dužnosti suca Županijskog suda Hercegovačko-neretvanske županije pridržavati ustava i zakona te da ću dužnost suca vršiti savjesno i nepristrano.”

Predsjednik suda i suci Županijskog suda svečano prisežu pred Skupštinom Županije.

Članak 65.

Sudac Županijskog suda bit će na dužnosti do dobi od 70 godina, ako ne podnese ostavku ili ne bude opozvan sa dužnosti konsenzusom sudaca Vrhovnog suda Federacije.

Članak 66.

Za suca porotnika Županijskog suda može biti izabran državljanin Bosne i Hercegovine koji je punoljetan i koji

posjeduje najviše moralne osobine za obavljanje dužnosti suca porotnika Županijskog suda.

Suce porotnike Županijskog suda predlaže predsjednik Županijskog suda, a bira ih većinom glasova Skupština Županije.

Suci porotnici Županijskog suda biraju se na 4 (četiri) godine i po isteku tog roka mogu biti ponovno izabrani.

Članak 67.

Prije stupanja na dužnost sudac porotnik daje svečanu prisegu.

Svečana prisega glasi:

“Svečano prisežem da ću se u vršenju dužnosti porotnika Županijskog suda, pridržavati ustava i zakona i da ću službu suca porotnika vršiti savjesno i nepristrano”.

Suci porotnici svečanu prisegu daju pred predsjednikom i zamjenikom predsjednika Skupštine Županije.

Članak 68.

Kad je protiv suca porotnika pokrenut kazneni postupak ili pokrenut postupak za njegov opoziv sa dužnosti, predsjednik Županijskog suda neće pozivati suca porotnika da vrši dužnost dok se ovi postupci pravovaljano ne dovrše.

Članak 69.

Sucima porotnicima za vršenje dužnosti pripada naknada nastalih troškova, naknada za neostvarenu plaću ili zaradu i nagrada.

Uvjete, visinu naknade i nagrade iz stavka 1. ovog članka određuje Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije.

Članak 70.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na broj i nacionalnu strukturu sudaca Županijskog suda shodno se primjenjuju i na suci porotnike.

Članak 71.

Za suca općinskog suda može biti izabran državljanin Bosne i Hercegovine koji je diplomirani pravnik i ima položen pravosudni ispit i koji je proveo na radu na pravnim poslovima najmanje 2 (dvije) godine i koji posjeduje stručnu sposobnost i moralne osobine za obavljanje dužnosti suca općinskog suda.

Članak 72.

Inicijativu za izbor suca općinskog suda može dati Ministarstvo pravosuđa uprave Županije ili predsjednik općinskog suda

Članak 73.

Sudac općinskog suda bit će u službi do dobi od 70 godina, ukoliko ne podnese ostavku ili ne bude opozvan sa dužnosti konsenzusom sudaca Županijskog suda.

Članak 74.

Suce općinskog suda imenuje predsjednik Županijskog suda nakon konzultacija sa općinskim načelnikom.

Ukoliko mjesno područje općinskog suda obuhvata dvije ili više općina, suce takvog općinskog suda imenuje predsjednik Županijskog suda nakon konzultacija sa općinskim načelnicima tih općina.

Nacionalna struktura svakog općinskog suda u Hercegovačko-neretvanskoj županiji u cjelini odražava nacionalnu strukturu pučanstva općine ili općina za koje je osnovan općinski sud, prema popisu pučanstva iz 1991. godine.

Članak 75.

Prije stupanja na dužnost predsjednik i suci općinskog suda daju svečanu prisegu.

Svečana prisega glasi:

“Svečano prisežem da ću se u vršenju dužnosti suca općinskog suda Hercegovačko-neretvanske županije pridržavati ustava i zakona, te da ću dužnosti suca vršiti savjesno i nepristrano.”

Predsjednik suda i suci općinskog suda svečanu prisegu daju pred predsjednikom Županijskog suda.

Članak 76.

Općinski sud iz reda sudaca općinskog suda bira i razrješava predsjednika općinskog suda dvotrećinskom većinom glasova svih sudaca.

Članak 77.

Za suca porotnika općinskog suda može biti izabran državljanin Bosne i Hercegovine koji je punoljetan i koji posjeduje najviše moralne osobine za obavljanje dužnosti suca porotnika općinskog suda.

Suce porotnike općinskog suda predlaže predsjednik općinskog suda, a imenuje ih predsjednik Županijskog suda.

Ako je općinski sud osnovan za područje dvije ili više općina suce porotnike predlaže predsjednik općinskog suda uz konzultacije sa općinskim načelnicima.

Članak 78.

Suci porotnici općinskih sudova biraju se na 4 (četiri) godine i po isteku tog roka mogu biti ponovo izabrani.

Prije stupanja na dužnost sudac porotnik daje svečanu prisegu shodno članku 67. ovog zakona.

Suci porotnici općinskog suda svečanu prisegu daju pred

predsjednikom Županijskog suda.

Članak 79.

Imenovanje sudaca obavlja se na temelju javnog natječaja objavljenog u sredstvima javnog informiranja koja su dostupna svim građanima Bosne i Hercegovine.

Javni natječaj objavljuje Ministarstvo pravosuđa i uprave na temelju pokrenute inicijative za imenovanje suca i podataka iz evidencije o slobodnom mjestu suca.

Javni natječaj iz stavka 1. ovog članka sadrži naziv suda, broj sudaca koji će se birati, zakonske uvjete koje kandidat za suca treba ispunjavati, rok za podnošenje prijava, dokaze i podatke koje uz prijavu treba podnijeti i naziv tijela kome se prijava podnosi te obvezu o vraćanju dokumentacije kandidatu koji nije imenovan.

Članak 80.

Kandidat podnosi prijavu za imenovanje Ministarstvu neposredno ili preporučeno putem pošte.

Rok za podnošenje prijave ne može biti kraći od 15 dana od dana objave natječaja.

Uz prijavu za imenovanje kandidat prilaže dokaze o ispunjavanju zakonskih uvjeta za suca i podatke o dosadašnjem radu.

Prijave kandidata sa dokazima i podacima obrađuje Ministarstvo, koje utvrđuje listu kandidata abecednim redom i sa svojim mišljenjem o stručnim sposobnostima kandidata dostavlja županu i dožupanu, odnosno predsjedniku Županijskog suda na dalji postupak.

Prilikom obrade prijava Ministarstvo će tražiti mišljenje kolegija sudaca odgovarajućeg suda.

Prijave kandidata koje ne sadrže podatke i dokaze iz stavka 3. ovog članka neće se uzimati u razmatranje.

Članak 81.

Odluku o imenovanju predsjednik Skupštine Županije, odnosno predsjednik Županijskog suda dostavlja imenovanom kandidatu i sudu u koji je kandidat imenovan.

Odluka o imenovanju objavljuje se u službenom glasilu Županije.

Članak 82.

Sucu i sucu porotniku dužnost prestaje opozivanjem sa dužnosti, podnošenjem ostavke na dužnost ili navršavanjem 70 godina života.

Članak 83.

Sudac Županijskog i općinskog suda biće opozvan sa dužnosti ako bude osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje dužnosti suca, ako se utvrdi da je izvršio težu povredu funkcije, odnosno ugleda funkcije suca, ako se utvrdi da nije stručno sposoban za vršenje dužnosti suca ili da kroz dulje vrijeme neuredno obavlja funkciju suca, odnosno da kroz dulje vrijeme ne postiže zadovoljavajuće rezultate u radu ili ako se na temelju mišljenja zdravstvene ustanove utvrdi da je trajno izgubio sposobnost za vršenje dužnosti suca.

Članak 84.

Inicijativu za pokretanje postupka za opoziv suca Županijskog suda sa dužnosti može podnijeti župan, dožupan, Vlada Županije, Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije ili 10 (deset) zastupnika Skupštine Županije.

Inicijativu za pokretanje postupka za opoziv suca općinskog suda sa dužnosti može podnijeti Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije, predsjednik Županijskog suda ili deset (10)

zastupnika općinskog vijeća za čije područje je osnovan općinski sud.

Nakon sprovedenog postupka po podnešenoj inicijativi župan i dožupan zauzimaju zajednički stav i podnose usuglašen prijedlog Skupštini Županije.

Prijedlog za opoziv suca općinskog suda daje predsjednik Županijskog suda na temelju rezultata sprovedenog postupka po podnesenoj inicijativi.

Članak 85.

Sudac Županijskog suda može biti opozvan konsenzusom sudaca Vrhovnog suda Federacije.

Suci općinskog suda mogu biti opozvani konsenzusom sudaca Županijskog suda.

Članak 86.

Odluku o udaljenju suca od vršenja dužnosti donose ostali suci Županijskog suda ili općinskog suda na općoj sjednici svih sudaca tog suda i to većinom glasova.

U odlučivanju o udaljenju od vršenja dužnosti ne sudjeluje sudac o čijem se udaljenju raspravlja.

Članak 87.

Odluku o smjenjivanju ili opozivu sudaca porotnika sudova Županije donosi Skupština Županije.

Članak 88.

U postupku smjenjivanja sudac odnosno sudac porotnik će imati pravo da se izjasni o razlozima smjenjivanja.

Članak 89.

Sudac Županijskog suda odnosno općinskog suda bit će udaljen

od vršenja dužnosti ako je protiv njega određen pritvor zbog kaznenog djela.

Sudac može biti udaljen od vršenja dužnosti ako je protiv njega pokrenut kazneni postupak ili postupak za opozivanje sa dužnosti.

Članak 90.

Odredbe o smjenjivanju suca od vršenja dužnosti shodno se primjenjuju i na smjenjivanje sudaca porotnika od vršenja dužnosti.

Članak 91.

Sudac ili sudac porotnik Županijskog suda podnosi ostavku na vršenje dužnosti Skupštini Županije.

Sudac ili sudac porotnik općinskog suda podnosi ostavku na vršenje dužnosti predsjedniku Županijskog suda.

Sucu odnosno sucu porotniku prestaje vršenje dužnosti sljedećeg dana od dana kada je ostavka primljena osim ako je pokrenut postupak za opoziv.

Članak 92.

Sudac je dužan savjesno, odgovorno i zakonito vršiti dužnost suca i čuvati svoj ugled i ugled suda u koji je imenovan.

Sudac ne smije pripadati nijednoj političkoj stranci niti učestvovati u aktivnostima političke partije.

Sudac Županijskog suda ne može biti zastupnik u Skupštini Županije.

Sudac se u vršenju dužnosti ne može ravnati svojim političkim uvjerenjima niti ih u vršenju dužnosti može izražavati i zastupati.

Supružnici, srodnici u pravoj liniji odnosno u pobočnoj liniji

do drugog stupnja, ne mogu vršiti dužnost suca u istom Županijskom odnosno istom općinskom sudu.

Članak 93.

Sudac ne može obavljati dužnost ili posao koji bi mogao utjecati na njegovu samostalnost ili neovisnost ili bi umanjivao njegov društveni ugled ili koji je inače nespojiv sa vršenjem dužnosti suca.

O nespojivosti dužnosti ili posla sa funkcijom suca odlučuje Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije.

Posebnim pravilnikom utvrdit će se koja funkcija, odnosno posao nije spojiv sa funkcijom suca u skladu sa odredbama stavka 1. i 2. ovog članka, koji će donijeti Ministarstvo pravosuđa i uprave u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Suci su ovlašteni pisati stručne i znanstvene radove, objavljivati sadržaje sudbenih odluka, sudjelovati u radu stručnih i znanstvenih skupova, u pripremi nacрта propisa i drugim sličnim aktivnostima.

Članak 94.

Ako sudac bude imenovan za ministra pravosuđa i uprave ili za zamjenika ministra pravosuđa i uprave ili za drugog dužnosnika u Ministarstvu pravosuđa i uprave, sudačka dužnost mu miruje dok vrši dužnost na koju je imenovan u izvršnoj vlasti.

Sudac uz svoj pristanak može biti raspoređen i na druge poslove u Ministarstvu pravosuđa i uprave, ali ne dulje od dvije godine, na koje vrijeme mu sudačka dužnost miruje.

Članak 95.

Sudac obavlja sudačku dužnost u sudu u koji je imenovan.

Sudac općinskog suda može privremeno, a najdulje do tri

mjeseca bez svog pristanka biti upućen na rad u drugi općinski sud.

Sudac općinskog suda može uz svoj pristanak biti upućen na rad u drugi općinski sud i na dulje vrijeme ili trajno premješten.

Rješenje o upućivanju na rad u smislu stavka 2. i 3. ovog članka donosi Ministarstvo pravosuđa i uprave nakon konzultacija sa predsjednikom suda.

Članak 96.

Sudac za vrijeme dužnosti ima pravo na plaću i druge naknade utvrđene Županijskim zakonom.

Sudac ima pravo na mirovinsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje i prava koja iz tog proizilaze po općim propisima, pravo na odmore i dopuste koje imaju djelatnici u sudu i godišnji odmor u skladu sa zakonom, pravo na materijalne troškove pod uvjetima predviđenim zakonom i drugim propisima, kao i pravo na stručno usavršavanje i specijalizaciju u okviru sredstava osiguranih za tu nakanu.

Članak 97.

Županija odgovara za štetu koju u vršenju dužnosti nanese sudac građanima ili pravnoj osobi svojim nepravilnim ili nezakonitim radom.

Županija može od suca zahtijevati naknadu isplaćene svote samo kad je sudac štetu učinio namjerno ili iz krajnje nepažnje.

Zahtjev za naknadu iz stavka 2. ovog članka zastarjeva u roku od 6 (šest) mjeseci od dana isplaćene naknade.

VIII – RADNICI SUDA

Članak 98.

Sud s više od pet sudaca mora imati tajnika.

Tajnik suda pomaže predsjedniku suda u obavljanju poslova sudbene uprave.

Za tajnika Županijskog suda može biti izabrana osoba koja je diplomirani pravnik s najmanje 3 godine iskustva na pravnim poslovima i položenim pravosudnim ispitom.

Za tajnika općinskog suda može biti izabrana osoba koja je diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom ili stručnim ispitom za radnike državne uprave i najmanje dvije godine radnog iskustva.

Članak 99.

Sud ima stručne suradnike.

Stručni suradnici pomažu sucu u proučavanju i pripremanju predmeta za rasprave, pretrese i referiranje, proučavanju pravnih pitanja u vezi sa radom suda u pojedinim predmetima, izradi sudbenih odluka, uzimaju na zapisnik tužbe, prijedloge i druge podneske i izjave stranaka i vrše samostalno ili pod nadzorom i po uputstvima suca druge stručne poslove predviđene zakonom ili pravilnikom o unutarnjem poslovanju redovnih sudova ili aktom o unutarnjoj organizaciji suda.

Za stručnog suradnika u Županijski ili općinski sud prima se odnosno raspoređuje diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom.

Članak 100.

U sudovima postoji određen broj pripravnika – diplomiranih pravnika.

Broj pripravnika iz prethodnog stavka utvrđuje se aktom o unutarnjoj organizaciji.

Članak 101.

Sudovi mogu primati na praksu i druge osobe koje su

diplomirale na Pravnom fakultetu (pripravnike – volontere), ako im je ta praksa potrebna radi stručnog osposobljavanja i stjecanja uvjeta za polaganje pravosudnog ispita.

Pripravnicima – volonterima, za vrijeme obavljanja prakse, ne pripada naknada za rad.

Broj pripravnika – volontera iz stavka 1. ovog članka utvrđuje se aktom o unutarnjoj organizaciji suda.

Prijem pripravnika vrši predsjednik suda uz prethodnu suglasnost Ministarstva pravosuđa i uprave Županije.

Članak 102.

Pripravnici – volonteri primaju se na praksu i sprovode ovu praksu u sudu shodno odredbama koje važe za pripravnike – diplomirane pravnike.

Protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za prijem na praksu, podnositelj zahtjeva može izjaviti žalbu Ministarstvu pravosuđa i uprave Županije u roku od 15 (petnaest) dana.

Članak 103.

Zbog teže povrede radne dužnosti predsjednik suda može rješenjem pripravniku – volonteru prekinuti daljnje obavljanje prakse.

Protiv rješenja iz prethodnog stavka može se izjaviti žalba Ministarstvu pravosuđa i uprave Županije u roku od 15 (petnaest) dana.

Članak 104.

Pripravnički staž u sudovima traje dvije godine.

Za vrijeme pripravničkog staža pripravnik se putem praktičnog rad na odgovarajućim poslovima i zadaćama, uz stručnu pomoć i pod stručnim nadzorom predsjednika suda ili određenog suca,

osposobljava za vršenje poslova i zadaća vršenje kojih je uvjetovano pravosudnim ispitom.

Pripravnički staž sprovodi se po programu koji utvrđuje Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije.

Članak 105.

U sudovima postoji određeni broj djelatnika za obavljanje stručnih, administrativnih i tehničko-pomoćnih poslova.

Broj djelatnika iz stavka 1. ovog članka uređuje se aktom o unutarnjoj organizaciji.

IX – STALNI SUDBENI TUMAČI I VJEŠTACI

Članak 106.

Stalni sudbeni tumači prevode na zahtjev suda, državnog tijela ili fizičke osobe izgovoreni ili pisani tekst s jezika u službenoj uporabi u Županiji na strani jezik, sa stranog jezika na jezik u službenoj uporabi u Županiji ili sa stranog jezika na drugi strani jezik.

Stalne sudbene tumače postavlja i opoziva Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije po pribavljenom mišljenju odgovarajućih strukovnih organa ili organizacija.

Ministarstvo pravosuđa i uprave propisat će uvjete koje moraju ispunjavati stalni sudbeni tumači, njihova prava i dužnosti, visinu nagrade i naknade troškova za njihov rad u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Popis stalnih sudbenih tumača Ministarstvo pravosuđa i uprave objavljuje u službenom glasilu Županije.

Članak 107.

Stalni sudbeni vještaci pružaju sudu usluge stručnog znanja kojim sud ne raspolaže, kada je to potrebno za utvrđivanje ili razrješenje pravno relevantnih činjenica.

Članak 108.

Vještačenje mogu obavljati pravne ili fizičke osobe.

Da bi mogla biti imenovana za vještaka, fizička osoba mora imati visoku stručnu spremu odgovarajuće struke. Izuzetno za vještaka može biti izabrana osoba koja ima višu stručnu spremu.

Pravne osobe mogu obavljati vještačenja samo u okviru svoje registrirane djelatnosti, pod uvjetom da to obavljaju njihovi radnici koji ispunjavaju uvjete predviđene za fizičke osobe iz stavka 1. ovog članka.

Članak 109.

Stalne sudbene vještake – fizičke osobe postavlja i opoziva Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije.

Članak 110.

Ministarstvo pravosuđa i uprave propisat će uvjete koje moraju ispunjavati fizičke ili pravne osobe za obavljanje poslova vještačenja, te njihova prava i dužnosti, visinu nagrade i naknade troškova za njihov rad, ukoliko to posebnim propisom nije drugačije određeno, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 111.

Popis fizičkih i pravnih osoba koje obavljaju vještačenja objavljuje se u službenom glasilu Županije.

X – ČUVANJE SLUŽBENE TAJNE

Članak 112.

Suci, suci porotnici, tajnici, stručni suradnici, sudbeni pripravnici i ostali djelatnici u sudu, stalni sudbeni tumači i vještaci dužni su čuvati službenu tajnu koju su doznali u toku obavljanja dužnosti od svih osim odgovarajućeg osoblja

suda, bez obzira na koji način su je doznali.

Pod službenom tajnom podrazumijeva se posebice:

- sve ono što je kao službena tajna određeno zakonima ili drugim propisima,
- sve ono što je kao službena tajna, odnosno poslovna tajna određeno opštim aktima pravnih osoba i drugih tijela, organizacija i institucija,
- podaci i isprave posebno označene kao službena, odnosno poslovna tajna od strane državnih organa ili pravnih osoba, drugih organa, organizacija ili institucija,
- podaci i isprave koje su predsjednik suda ili ovlašteni djelatnik suda označili kao službenu tajnu.

Članak 113.

Obveza čuvanja službene tajne za dužnosnika ili djelatnika suda traje i nakon prestanka rada u sudu.

Predsjednik suda može sudiju ili djelatnika suda osloboditi obveze čuvanja službene tajne ako u pojedinom slučaju za to postoje opravdani razlozi.

Za predsjednika općinskog suda odluku u smislu stavka 2. ovog članka donosi predsjednik Županijskog suda, a za predsjednika Županijskog suda, sjednica sudaca Županijskog suda.

Članak 114.

Sudac ili djelatnik suda ne smiju neovlaštenim licima dati podatke o osobnim, obiteljskim ili imovinskim prilikama građana.

Uvid u sudbene spise dozvoljava sudac ili drugi djelatnik suda određen godišnjim rasporedom poslova osobama koje na to imaju pravo po posebnom propisu.

XI – SREDSTVA ZA RAD SUDOVA

Članak 115.

Sredstva za rad sudova osiguravaju se u proračunu Županije.

Sredstva za rad sudova obuhvaćaju sredstva za obavljanje redovne djelatnosti (sredstva za plaće sudova i ostalih djelatnika, sredstva za materijalne rashode, sredstva za amortizaciju stvari i opreme i zgrada) i sredstva za posebnu namjenu.

Članak 116.

Financijsko i materijalno poslovanje sudova obavlja se na način koji važi za organe državne uprave, a financijsko i materijalno poslovanje sa strankama na način određen zakonom i propisom koji donosi Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije.

Članak 117.

Sucima u istražnom odjeljenju, kao i sucima koji rade na poslovima prvostupanjskog kaznenog suđenja za svaku navršenu godinu rada utvrdit će se uvećani staž osiguranja i osnovna plaća u skladu sa posebnim zakonom.

U slučaju da se u nekom od sudova ne mogu popuniti sudačka mjesta, ministar pravosuđa i uprave i njegov zamjenik suglasno mogu odrediti da se u tom slučaju sucima daju posebne pogodnosti u plaći, tako da se osnovna plaća sucu uvećava do 50%.

Članak 118.

Kad korisnik sudbenog pologa ne preuzme sudbeni plog u roku od dvije godine po pravovaljanosti rješenja kojim se određuje izdavanje pologa i korisnik poziva na preuzimanje, sud rješenjem utvrđuje prestanak prava korisnika za izručenje pologa i plog prijenosi u korist proračuna Županije.

XII – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 119.

Županijski i općinski sud počinje sa radom danom imenovanja sudaca.

Po usvajanju ovog zakona, Ministar pravosuđa i uprave u suglasnosti sa svojim zamjenikom utvrdit će spisak sudaca i sudaca porotnika Županijskog i općinskih sudova.

Članak 120.

Sucu i djelatniku suda koji ne bude ponovo imenovan za suca, odnosno zasnovao djelatni odnos, po odredbama ovog zakona, isplaćivat će se za vrijeme od šest mjeseci po prestanku sudačke dužnosti odnosno djelatnog odnosa, ako u tom roku ne započne s radom na drugom radnom mjestu, ne prihvati posao koji odgovara njegovoj stručnoj spremi ili ne ispuni mirovinski staž za punu penziju, plaća i druga primanja koja pripadaju sucima ili radnicima toga, odnosno odgovarajućeg suda.

Članak 121.

Predsjednik Županijskog i općinskih sudova donijet će u roku od 30 dana od dana imenovanja pravilnik o unutarnjoj organizaciji narečenih sudova.

Članak 122.

Do donošenja pravilnika o unutarnjem poslovanju sudova prema odredbama ovog zakona primjenjivat će se postojeći pravilnik o unutarnjem poslovanju redovnih sudova, ako nije protivno ovom zakonu.

Do donošenja propisa koje donosi Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije primjenjivat će se postojeći propisi, u skladu sa odredbama ovog zakona i ako nisu protivni ovom zakonu.

Prema odredbama ovog zakona, propise za čije je donošenje ovlašteno Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije ili sam

ministar, donijet će najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 123.

Na dan početka rada Županijskog i općinskih sudova, svi sadašnji osnovni i viši sudovi na teritoriji Hercegovačko-neretvanske županije ustupit će predmete iz svoje nadležnosti utvrđene ovim zakonom u nadležnost Županijskom i općinskim sudovima koji su osnovani po odredbama ovog zakona.

Primopredaju predmeta iz stavka 1. ovog članka te materijalno-tehničkih sredstava izvršit će predsjednici sudova i o tome načiniti zapisnik u roku koji ne može biti duži od 30 dana od dana imenovanja sudaca suda.

Primjerak zapisnika dostavit će se Ministarstvu pravosuđa i uprave Županije.

Ministarstvo pravosuđa i uprave izradit će Naputak o primopredaji predmeta materijalno-tehničkih sredstava.

Sporove nastale oko primopredaje spisa i materijalno-tehničkih sredstava, ili primjene Naputka iz stava 4. ovog članka rješavat će ministar pravosuđa i uprave u suglasnosti sa svojim zamjenikom.

Članak 124.

Zaprimljene predmete u kojima do stupanja na snagu ovog zakona ne bude donesena prvostupanjaska odluka preuzet će u roku od 30 dana sudovi u nadležnost kojih spadaju predmeti po odredbama ovog zakona.

Mjesno i stvarno nadležni sudovi po ranijim propisima će u predmetima iz svoje dosadašnje nadležnosti završiti istrage u predmetima u kojima su donijeli rješenje o sprovođenju istrage.

Ministar pravosuđa i uprave u suglasnosti sa svojim zamjenikom

će posebnom odlukom riješiti preuzimanje arhiva sudova.

Članak 125.

Dok odgovarajući organi Županije ne donesu nove propise, svi sudovi Županije će privremeno primjenjivati materijalne propise koji su bili na snazi u Županiji na dan stupanja na snagu ovog zakona ukoliko nisu protivni ovom zakonu.

U svakom slučaju, prema odredbama ovog zakona privremena primjena ovih propisa može prestati kada sudovi počnu sa radom.

Članak 126.

Početak primjene ovog zakona prestaju da važe zakoni o sudovima koji su se primjenjivali na teritoriju Hercegovačko-neretvanske županije.

Članak 127.

Ovaj zakon stupa na snagu 3. kolovoza 1998. godine.

Članak 128.

Ovaj zakon će se objaviti u službenom glasniku Hercegovačko-neretvanske županije, što neće imati utjecaja na njegovo stupanje na snagu.

ZAKON O SUDU

ZA SREDIŠNJU ZONU GRADA MOSTARA

Članak 1.

Sukladno članku 27. Zakona o sudovima Hercegovačko-neretvanske županije i imajući u vidu specifičnosti Grada Mostara, ovim se osniva Sud za Središnju zonu i druga područja koja su pod izravnom upravom organa Grada Mostara.

Članak 2.

Sjedište Suda za Središnju zonu je u Središnjoj zoni Grada Mostara.

Članak 3.

Osim ako nije drugačije utvrđeno ovim zakonom, sve odredbe Zakona o sudovima Hercegovačko-neretvanske županije koje važe za općinske sudove podjednako važe i za Sud za Središnju zonu.

Članak 4.

Nacionalni sastav Suda za Sredinju zonu odražava ukupan nacionalni sastav pučanstva čitavog Grada Mostara prema rezultatima popisa pučanstva iz 1991. godine.

Članak 5.

Ovaj zakon stupa na snagu 3. kolovoza 1998. godine.

Članak 6.

Ovaj zakon će se objaviti u službenom glasilu Hercegovačko-neretvanske županije, što ne utječe na njegovo stupanje na snagu.